

UNRRA Team 191

DIENOS ŽINIOS

Nr. 102 (121)

Glasenbachas, 1946 rugpjūtio 10.

ASTRUS DEBATAI TAIKOS KONFERENCIJOJE

Paryžius. - 21 tautos suvažiavimas trečia posėdžio diena, vyko dviem skirtingom linkmėm. Kai pilnates posėdyje kalbėjo sovietų, Australijos, ir Brazilijos atstovai - užsienio reikalų ministrai, skelbdami savo vokiečių derybų dėl naujo Europos pertvarkymo pažiūras, taikos konferencijos darbe komisijoje kilo konferencijos eigos klausimais ir diskusijų, turinčių didelės politinės reikšmės.

Pilnates posėdyje Molotovas pareiškė, kad didžiosios valstybės yra pasiryžusios panaikinti visus nacizmo pėdsakus. Teisingumas reikalauja, kad būtų atsizvelgta ir reikalus nuo egiensorių nukentėjusių krastu. Užpuolikai negali likti nubausti. Sovietų Sąjunga neneuils tamai darbuosiantis užtikrinti taiką ir daugumą. Toliau Molotovas pagraiė buvusias vasalines valstybes, už tai, kad jos, baigiantis karui, prisidejo prie sąjungininkų ir pasmerke tam tikrų sluoksnių bandymą, šitus krastus padaryti ūkiškai priklausomus. Baigdamas jis pareiškė: "Mes negalime nematyti fakto, kad užsienio reikalų ministrų tarybos pasiūlymai yra reakcinių, sluoksnių polami, sluoksnių nusistatusių prieš sovietus ir norinčių sutrugdyti didžiųjų valstybių bendradarbiavimą."

Australijos užsienio reikalų ministras Evatt savo kalboje pakartotinai reikalavo, kad mažoms valstybėms būtų duotas galimumas bendradarbiauti taikos įgyvendinime.

Brazilijos užsienio reikalų ministras Defontura taip pat pabrėžė reikala taikos sudarymo darbe nedaryti jokio skirtumo tarp didelių ir mažų tautų.

Eigos klausimas turi politinės reikšmės.

Darbo komisijoje išaiškėjo taikos konferencijos pirmosios fazės didžiausias sunkumas. Mažos tautos, išskiriant Lenkiją, Jugoslaviją ir sovietų respublikas, pasisako už tokia eigos tvarką, kuri įgalintų mažas tautas turėti sprendžiamos itakos, galutinai sudarant taikos sutartis.

Du trečdaliai balsų dauguma. Olandijos, Graikijos, ir Australijos atstovai, norėdami duoti pasireikšti mažoms tautoms, pareiškė nuomonę, kad reikia atimti užsienio reikalų ministrų tarybos nutarimą, siūlantį įvairius nutarimus priimti 2/3 balsų.

Evatt pabrėžė, kad užsienio reikalų ministrų tarybos vidutinėms tautoms skirtas veidmuo nepateisina jų karo metu detų pastangų ir aukų. Jo nuomone, jei bus priimami įvairūs sprendimai 2/3 balsų, tai nei vieno svarbaus klausimo nebus galima išspręsti. "Aš ti kiucsi", jis sakė, "kad konferencijos darbas nebūna sutrugdytas kažko kių specialių daugumos reikalavimų". / perkelta 1 2 pusl. /

Šiandien Salzburgo Festspielėje:

D O N G I O V A N I

Mozarto Opera, italų kalboje

Molotovas atsakė.

Prezidentas Spaak jau norėjo posėdį atidėti, kai užsienio reikalų ministras Molotovas paprasė žodžio, norėdamas padaryti priekaištus Evattui, kad šis savo pasiūlymu pakeisti balsų daugumos eigą noris laimėti balsų daugumą prieš sovietų Sąjungą. Molotovas pareiškė, kad jis nesupranta, kodėl 13 balsų dauguma būtų labiau reikšminga, negu 17 balsų. Jis pacitavo prancūzų laikraščio "Populaire" nuomonę, pagal kurią paprasta balsų dauguma būtų anglo sakso ir ju "salių" naudai. Už tokių pasiūlymų slepiasi tam tikri išskaidiavimai ir bandymai sukurti tam tikrą balsų daugumą ir balsų mažumos sąlygas. Tai konferencijai ne galėtų būti naudinga.

Jugoslavija reikalauja "veto" teisės.

Jugoslavijos delegatas Mosa Piade griežtai pabrėžė, kad, tik gavus du trečdalius balsų, galima prieiti susitarimo. Jis reikalavo Albanijai leisti dalyvauti taikos konferencijoje ir veto teisės Jugoslavijai, svarstant Triesto klausimą.

Maskvos radijas vakar smarkiai puolė australų užsienio reikalų ministra. Evatto laikymasis vadinamas "nesvankiu žaidimu", o pats Australijos ministras vadinamas Disz. Britanijos ir JAV apmokamu agentu.

PASKELBOTOS TAIKOS SUTARTYS

Londonas. - Vakar buvo paskelbti taikos sutarčių su Italija, Vengrija, Bulgarija, Rumunija ir Suomija projektai. Svarbiausieji jų punktai yra tokie:

Taikos sutartyje su Italija pripažįstama jos kova prieš Vokietiją ir patvirtinama, kad, sudarius taikos sutartį, ji galės būti priimta į Jungtinių Tautų Organizaciją. Rengiami projektai pakeisti sienas su Prancūzija ir Jugoslavija. Prancūzų-italų ir jugoslavų-italų komisijoms pavesta šios sienos nustatyti. Projekte numatyta, kad Italijos elektros jėgos ir vandens pristatymo reikalavimai turi būti išspręsti, sprendžiant ~~Kxxkrijon~~ italų prancūzų sienos klausimą. Taip pat bus sprendžiama Austrijos teisė į Pietų Tirolio susisiekimą.

Be to, projekte patvirtinama laisvo Triesto miesto sukūrimas. Toliau pabrėžiama, kad Italija atsisako nuo savo kolonijų. Dar numatyta padaryti kariskai nepajėgų Italijos pasienį ir apriboti kariuomenės skaičių.

JAV pasiūlė Triesto klausimo išsprendimą Italijos naudai. Be to, ji pasiūlė, kad, sienu klausimą, sprendžiant, be suinteresuotų šalių, turi dalyvauti dar vienas neutralus narys.

Reparacijų sovietams klausimo smulkmenos turės būti tvirtai nustatytos. Išmokėjimo laikas - 7 metai.

Reparacijų kitiems krastams projektai turi būti pateikti taikos konferencijai.

Didž. Britanija ir JAV reikalauja, kad taikos sutartys su Bulgarija, Rumunija ir Vengrija garantuotų laisvą susisiekimą Dunojum ir gretimomis upėmis. Tarybų Sąjunga tai atmeta. Vakarų valstybės reikalauja per 6 mėn. po taikos sutarčių sudarymo susaukti visų prie Dunojaus gyvenančių valstybių konferenciją. Konferencija turi sudaryti tarptautinę Dunojaus kontrolės sistemą.

Sprendžiant teritorinius pakeitimus, Tarybų Sąjunga gauna iš Suomijos Petsamo sritį; Bulgarijai ir Rumunijai atstatytos 1941 metu, pradžios sienos Vengrijos sienos nustatytos tokios, kokios jos buvo 1938 metais. Nordsiebbürgen Rieka Rumunijai. Bulgarijai lieka pietinė Dobrudscha.